

Citace záznamu

Jan Fiřt, Dům čp. 1333 - Jihlava, vysoká síň, *Renesanční a manýristické štukatéřství v Čechách a na Moravě* (online databáze), <https://stuky.upce.cz/node/652>, vyhledáno 25. 4. 2024.

Dům čp. 1333 - Jihlava, vysoká síň

Číslo záznamu: 652

Bližší určení díla: dekorativní štuková hřebínková klenba s malbou

Památkově chráněno, č. úskp: 29050/7-4877

Umístění: hřebínková klenba a dekorované výběhy klenby v kombinaci s nástěnnou malbou ve vysoké síni domu

Datace: 1577

Jihlava, měšťanský dům č. p. 1333 (Markéta Rehbergerová, červenec 2019)

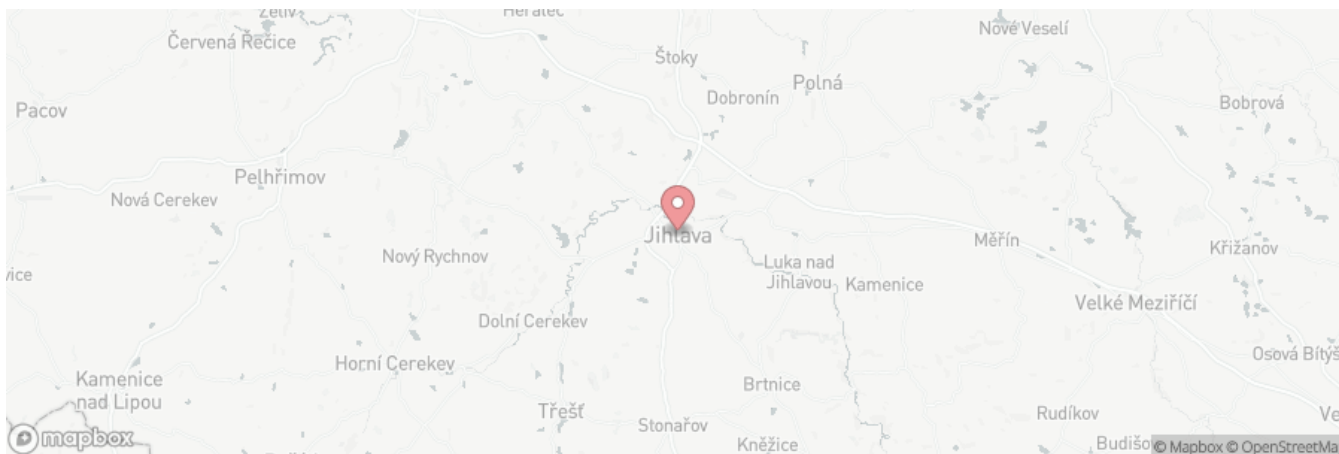
Anotace

Centrální část domu tvoří vysoká schodišková síň, zaklenutá osmidílnou klenbou, jejíž žebra mají charakter nízkých hřebínků a protínají se ve svorníku uprostřed klenebního pole. Klenební žebra jsou zdobena polychromním dekorem pletence. Mezi nimi se nachází původní renesanční malba datovaná rokem 1577 s námětem zobrazujícím osm figur muziciřujících andělů.

Abstract

In the central part of the house, there is a high hall with a staircase and an octopartite vault. The vault ribs have low ridges and intersect in the keystone in the middle of the vault field. The ribs of the vault have polychrome interlaced decoration. An original Renaissance painting (dated to 1577) can be found between them, with eight angels playing musical instruments.

Kraj	Okres	Obec	Katastr
Kraj Vysočina	Jihlava (okres)	Jihlava	Jihlava
Ulice, čp. / č. o.		GPS	
Komenského 1333/10		49.397327936718, 15.589481592178	

Technika štku	Materiálová skladba	Povrchové úpravy	Původnost
tažené štukové hřebínky		polychromie	Původní stav s druhotnými zásahy

Uměleckohistorický popis

Městský dům vznikl spojením dvou sousedních budov, jejichž základy stojí na původně středověkých parcelách. Zásadní přestavbu si dům vyžádal po rozsáhlých škodách způsobených ničivým požárem, který oba objekty zachvátil v roce 1551. Hlavní stavební úpravy obou poničených městských domů probíhaly kolem roku 1566 (Samek 1999, s. 81). Dům v letech 1566–1592 vlastnil Jeroným Göschl, který byl pravděpodobně hlavním iniciátorem architektonické přestavby domu, a zřejmě také objednal klenební výzdobu vysoké síně (Ebel 2001). K finálnímu stavebnímu sjednocení budov došlo na začátku 20. století, přičemž byly z fasády odstraněny mladší doplňky.

Centrální část domu tvoří vysoká schodišťová síň na čtvercovém půdorysu, která se nachází v prvním patře a přesahuje přes následující úroveň druhého patra až do podstřeší. Střecha klenby vystupuje nad výšku okolních částí domu a prolomená okna umožňují přímé osvětlení denním světlem. Klenutí síně bylo řešeno osmidílnou klenbou. Klenební žebra mají charakter nízkých hřebínků a protínají se ve svorníku uprostřed klenebního pole. Vytažená hřebínková žebra hladce sbíhají do koutů, ve kterých splývají s hmotou zdí a zbylá klenební žebra sbíhají do obloučkových patek uprostřed ploch stěn (Samek 1999, s. 81). Klenební žebra jsou zdobena polychromním dekorem pletence.

Celá plocha klenby byla malířsky pojata. Původní renesanční malba s námětem zobrazujícím osm figur muzicírujících andělů se zachovala v kápích klenby tvořících kosočtverec, jehož rohy končí v obloučkových patkách uprostřed zdí. Mezi postavami andělů na tmavě modrém pozadí vyniká figura držící otevřenou knihu s německy psaným citátem z biblické knihy Žalmů („Hospodina budu chválit po celý svůj život, svému Bohu zpívat žalmy co živ budu.“ Ž 146,2) a letopočtem 1577.

Zbylé dvojice kápí v koutech klenebního pole jsou pokryté reliktů původní výzdoby (dobře viditelná je například rolverková kartuš), které jsou opticky zceleny a doplněny mladším neutrálním barevným odstínem.

Literatura

Vlastimil Dražan, Gotický a renesanční městský dům z jižních Čech a Moravy, in: *Zprávy památkové péče 1950/10*, V, s. 129.

Aleš Vošahlík, K počátkům stavebního vývoje městských domů v Jihlavě, in: *Památky a příroda 6*, 1981, s. 449–469.

Milena Hauserová, Městský obytný dům, in: *Gotika v západních Čechách (1230 - 1530) I. Katalog výstavy*, 1995, s. 222–229.

Milena Hauserová – Ivana Ebelová, Renesanční domy s dvoranami v Jihlavě a jihlavští soukeníci, in: *Jihlavská archivní ročenka 1/1999*, s. 109–112.

Bohumil Samek (et al.), *Umělecké památky Moravy a Slezska, svazek 2., J–N*, Praha 1999, s. 81–82.

Martin Ebel, Poznámky k cenám jihlavských domů v polovině 18. století a jejich vztah k profesi majitele, in: *Jihlavská archivní ročenka II–MI / 2000–2001*, s. 100–109.

Milena Hauserová, Jihlavské renesanční domy s horním osvětlením vysokých síní, in: *Jihlavská archivní ročenka II–MI / 2000–2001*, s. 73–99.

Jana Tichá – Martin Pácal, Jihlavské renesanční domy a specifika jejich památkové obnovy, in: *Zprávy památkové péče 79*, IV, 2019, s. 553–555.

Ivan Žilůva, Dům č. 10 v Komenského ulici, in: Kateřina Pažoutová (ed.), *50 let Oblastní galerie Vysočiny v Jihlavě*, Jihlava 2003, s. 33–50.

Odkazy

Evidenční list nemovité kulturní památky - Jihlava, měšťanský dům. <https://pamatkovykatalog.cz/mestansky-dum-14032880>

Plánová dokumentace, dům Komenského 10, Jihlava. NPÚ, ÚOP v Brně, signatura 2-5-2241.

Průzkumy, posudky, zprávy. Zaměření 1957 dům Komenského 10, Jihlava. NPÚ, ÚOP v Brně, signatura 4-4-368.

Průzkumy, posudky, zprávy. Adaptace 1960 dům Komenského 10, Jihlava. NPÚ, ÚOP v Brně, signatura 4-4-369.

Restaurátorské záměry, průzkumy, zprávy. Agnieszka Michalowska Martínková: Jihlava: dům, Komenského 10 - malované stropy ve 2. a 3. NP objektu. NPÚ, ÚOP v Brně, signatura 361-R.

Autoři záznamu

Jan Fiřt

Datum poslední změny

21.2.2023

Fotodokumentace současného stavu

Jihlava, dům č. p. 1333, klenba ve vysoké síni (foto Markéta Rehbergerová, červenec 2019)

Jihlava, dům č. p. 1333, klenba ve vysoké síni (foto Markéta Rehbergerová, červenec 2019)

Jihlava, dům č. p. 1333, klenba ve vysoké síni (foto Markéta Rehbergerová, červenec 2019)

Jihlava, dům č. p. 1333, detail klenby ve vysoké síni (foto Markéta Rehbergerová, červenec 2019)

Jihlava, dům č. p. 1333, detail klenby ve vysoké síni (foto Markéta Rehbergerová, červenec 2019)

Jihlava, dům č. p. 1333, detail klenby ve vysoké síni (foto Markéta Rehbergerová, červenec 2019)

Jihlava, dům č. p. 1333, detail klenby ve vysoké síni (foto Markéta Rehbergerová, červenec 2019)

Jihlava, dům č. p. 1333, detail náběhu klenby ve vysoké síni (foto Markéta Rehbergerová, červenec 2019)

Jihlava, dům č. p. 1333, klenba ve vysoké síni (foto Markéta Rehbergerová, červenec 2019)

Jihlava, dům č. p. 1333, detail klenby ve vysoké síni (foto Markéta Rehbergerová, červenec 2019)

Jihlava, dům č. p. 1333, klenba ve vysoké síni (foto Markéta Rehbergerová, červenec 2019)

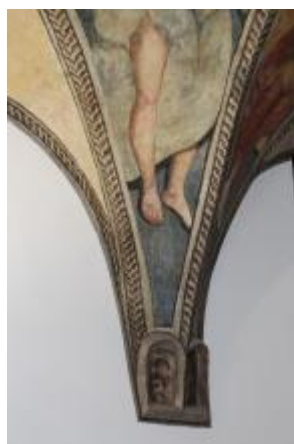
Jihlava, dům č. p. 1333, detail klenby ve vysoké síni (foto Markéta Rehbergerová, červenec 2019)

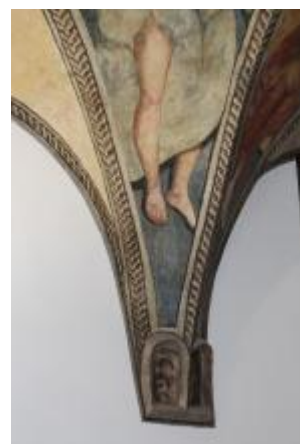
Jihlava, dům č. p. 1333, detail klenby ve vysoké síni (foto Markéta Rehbergerová, červenec 2019)

Jihlava, dům č. p. 1333, detail klenby ve vysoké síni (foto Markéta Rehbergerová, červenec 2019)

Jihlava, dům č. p. 1333, detail klenby ve vysoké síni (foto Markéta Rehbergerová, červenec 2019)

Jihlava, dům č. p. 1333, detail klenby ve vysoké síni (foto Markéta Rehbergerová, červenec 2019)

Jihlava, dům č. p. 1333, detail klenby ve vysoké síni (foto Markéta Rehbergerová, červenec 2019)